جمع بندی دینی یازدهم رشته انسانی

◄ عزت نفس:

- یکی از مهم‌ترین قدم‌ها **در مسیر کمال**: تقویت عزت نفس.
- عزت در قرآن‌کریم ۹۵ بار **خداوند** را بدان توصیف کرده است.
- معصومین بزرگوار عزت را از ارکان فضایل اخلاقی دانسته‌اند.
- اگر در وجود انسان شکل گیرد مانع بسیاری از زشتی می‌شود.
- عزت به معنای نفوذ ناپذیری تسلیم نبودن است وقتی می‌گوییم خداوند عزیز است معنایش این است که کسی نمی‌تواند او را مغلوب کند.
- واژۀ ذلت درست مقابل عزت است شکست‌پذیر و تسلیم بودن:
  - درمقابل هوی و هوس (درونی)
  - در مقابل مستکبران و ظالمان (بیرونی)

♥ آیه‌شناسی

﴿من کان یرید العزّة فللّه العزّة جمیعاً﴾: سرچشمۀ عزت‌ها و قدرت‌ها خداست.

﴿للّذین احسنوا الحسنی و زیادة و لا یرهق وجوههم قتر و لا ذلة﴾

﴿و الّذین کسبوا السّیئات جزاء سیئة بمثلها و **ترهقهم** ذلّة﴾

◄ راه‌های تقویت عزت:

۱) شناخت ارزش خود و نفروختن خویش به بهای اندک

♥ آیه‌شناسی

«مافرزندان آدم را کرامت بخشیدیم ... و بر بسیاری از مخلوقات برتری دادیم.»

♥ حدیث‌شناسی

حدیث قدسی: «ای فرزند آدم این مخلوقات را برای تو آفریدم و تو را برای خودم.»

حدیث امام علی (ع): «انّه لیس لا نفسکم ثمن الّا الجنة فلا تبیعوها الّا بها»

۲) توجه به عظمت خداوند و تلاش برای بندگی او

خداوند سرچشمۀ قدرت‌ها و عزت‌هاست. ﴿من کان یرید العزّة فللّه العزّة جمیعاً﴾

امام علی (ع) در وصف انسان‌هایی که عزت خود را در بندگی خدا یافته‌اند: «وقتی که انسان به چنین شناخت و ایمانی رسید، به طور طبیعی تسلیم خدا می‌شود، بندگی او را می‌پذیرد و در مقابل غیرخدا عزیز و تسلیم‌ناپذیر باقی می‌ماند.»

♥ حدیث‌شناسی

حدیث امام علی: «خالق جهان در نظر آنان عظیم است (علت) در نتیجه غیر خدا در چشم آنان کوچک است. (معلول)»

حدیث امام علی (ع): «بندۀ کسی مثل خودت نباش (معلول) زیرا خداوند تو را آزاد آفریده است. (علت)»

@DaneshSad

جمع بندی دینی یازدهم رشته انسانی

◀ اسوه‌های عزت نفس در برابر ستمگران:

پیامبر (ص) در محاصرهٔ طاقت فرسای مشرکان مکه: «دست از راه حق بر نمیدارم - اگر خورشید را در دست راست ...»

امام حسین در محاصرهٔ یزیدیان: «مرگ با عزت از زندگی با ذلت برتر است.»

حضرت زینب (س) در مقابل عبید اللّه بن زیاد حاکم کوفه فرمود: «در واقعهٔ کربلا چیزی جز زیبایی ندیدم.»

ارتباط با آیهٔ ﴿من کان یرید العزّة فللّه العزّة جمیعاً﴾

◀ ریشهٔ عزت و ذلت: تمایلات:

عالی و برتر (خود عالی) نفس لوّامه: مربوط به روح الهی و معنوی انسان مانند تمایل به آگاهی و عدالت ...

دانی و فروتر (خود دانی) نفس امّاره: مربوط به بعد حیوانی و دنیای مانند تمایل به ثروت و شهرت ...

تمایلات دانی (حیوانی) در ذات خود بد نیستند اما نسبت به بعد معنوی و الهی بسیار ناچیز و پایین‌ترند.

مثال

چه موقع این تمایلات بد می‌شوند؟

آنگاه که انسان، این تمایلات را اصل و اساس زندگی قرار دهد و فقط در فکر رسیدن به آنها باشد و از تمایلات الهی خود غافل بماند (حد و مرز توجه به این تمایلات را خدا می‌داند) لذا خدا با احکامش چگونگی بهره‌مندی از این تمایلات را مشخص کرده است.

دو دعوت از درون:

- عقل و وجدان **(نفس لوّامه)** - تمایلات عالی.
- هوی و هوس **(نفس امّاره)** - تمایلات دانی.

خودارزیابی:

تسلیم و بندگی خداوند ← **عزت نفس را به دنبال دارد.**

احساس حضور در پیشگاه خدا ← عزت نفس و دوری از گناه و توجه به خود عالی و نفس لوّامه را در پی دارد.

غفلت از خدا ← ذلت نفس و افتادن در دام گناه و گرفتار شدن به خود دانی و نفس امّاره به سوء را به دنبال دارد.

عزت نفس ← حفظ پیمان با خدا و باقی ماندن بر عزم و تصمیم را به دنبال دارد.

ذلت نفس ← **شکستن پیمان با خدا** و سستی در عزم و تصمیم را به دنبال دارد.

فقیری که دارای عزت نفس باشد، **گدایی** نمی‌کند، گدا ابتدا **خود را کوچک می‌کند و در درون خود حقیر می‌شود** و سپس گدایی می‌کند. جوانی که عزت نفس دارد در برابر **گناه و شهوت** نمی‌شکند.

انسان عزیز در برابر **ظالم و ستمگر** شکست‌ناپذیر و در برابر مردم **متواضع و فروتن** است.

@DaneshSad